

УДК 336.64:658

Пахомова І.Г¹, Строкатов А.В. ²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-0615м НУ «Запорізька політехніка»

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ

За умов воєнного стану, фінансова незмінність господарської одиниці набуває першочергового значення, адже саме вона детермінує спроможність суб'єкта господарювання утримувати платоспроможність, фінансову стабільність та гарантувати неперервність своєї діяльності. Війна докорінно змінює зовнішнє тло, у якому функціонують компанії, створюючи високий ступінь непередбачуваності та небезпек, що ускладнює процес ухвалення керівних постанов та вимагає негайного припасування фінансової доктрини [1].

За сучасними оцінками, наслідки воєнних дій продовжують суттєво впливати на економічний стан України. Згідно з даними Національного банку України, рівень інфляції у 2022 році перевищив 26 %, що спричинило значне зростання витрат підприємств і негативно позначилося на їхній фінансовій

стійкості [2]. У період 2023–2024 років спостерігається поступова адаптація економіки до нових умов, проте рівень невизначеності залишається високим, створюючи значні ризики для бізнесу. Водночас, за даними Державної служби статистики України, суттєва частина підприємств зазнала зниження обсягів діяльності або тимчасово припинила функціонування, що негативно вплинуло на їхню платоспроможність та фінансову стабільність [3].

Суть фінансової непохитності підприємства під час війни полягає у здатності ефективно протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам, зберігати оптимальну структуру капіталу, забезпечувати достатній обсяг ліквідних коштів та підтримувати стабільний грошовий потік. Зриви у ланцюгах постачання, зменшення попиту, наростання коштів на виробництво й транспортування, а також обмежений доступ до грошових ресурсів спричиняють суттєве погіршення фінансових результатів діяльності компаній. У подібних реаліях особливої ваги набуває можливість фірми швидко відгукуватися на трансформації та зменшувати негативний вплив кризових чинників.

Воєнний стан тягне за собою значне загострення фінансових небезпек, що виявляється у зниженні платоспроможності ділових партнерів, накопиченні дебіторської заборгованості, коливанні курсу валют та інфляційних тенденціях. Додатково, існує ризик матеріальної втрати активів, пошкодження виробничих потужностей та вимушеної зупинки роботи у певних географічних зонах. Подібні виклики притаманні не лише комерційним структурам, а й банківському сектору, що вказує на системний характер впливу військових дій на економіку.

Для гарантування фінансової захищеності в таких обставинах необхідно запровадити гнучку парадигму управління, що спирається на невпинний огляд фінансового стану компанії та вчасне виявлення потенційних загроз. Важливим є накопичення достатнього рівня ліквідності, що дозволяє підприємству виконувати свої зобов'язання навіть за умов різкого скорочення прибутків. Не менш вагомим є раціональне керування видатками, що сприяє результативності використання ресурсів та збереженню фінансової рівноваги [4].

Вирішальну роль у забезпеченні фінансової стійкості відіграє варіювання джерел прибутків і фінансування, що дозволяє зменшити залежність від окремих ринків або партнерів. Застосування цифрових технологій та автоматизація фінансових процесів сприяють збільшенню оперативності керування та мінімізації ризиків, пов'язаних із людським фактором. Водночас, важливим напрямком є зміцнення внутрішнього нагляду та впровадження сучасних методик управління ризиками, які дають змогу прогнозувати можливі сценарії розвитку подій та розробляти відповідні тактики реагування [5].

У часи воєнних дій кардинально трансформується сама сутність фінансового адміністрування на рівні господарюючого суб'єкта. Якщо у мирний час головний фокус спрямований на максимізацію прибутку, то в екстремальних ситуаціях акцент переноситься на підтримання платоспроможності, зменшення загроз та гарантування безперебійної роботи. З огляду на це, компаніям необхідно запроваджувати еластичні фінансові підходи та оперативно реагувати на коливання зовнішнього контексту.

Висновки. Фінансова безпека підприємства в умовах війни є критично важливим елементом, що забезпечує його стабільну роботу та сприяє відновленню діяльності. Воєнні дії значно підвищують рівень фінансових ризиків і породжують нові виклики, що змушує підприємства переходити до адаптивних підходів в управлінні. Задля гарантування фінансової стійкості необхідно підтримувати ліквідність, оптимізувати управління витратами та диверсифікувати джерела фінансування. Подальше посилення фінансової стійкості можливе завдяки впровадженню сучасних методів управління ризиками та використанню цифрових технологій. Це не лише допоможе мінімізувати потенційні збитки, але й створить базу для стабільного розвитку підприємства у післявоєнний період.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бланк І.О. Основи фінансового менеджменту : підручник. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 476 с.
2. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. 2024. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
3. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-pro-finansovu-stabilnist-cherven-2024-roku>
4. Безугла Т.В. «Економічна стійкість» та «фінансова стійкість». *Молодий вчений*. 2014. № 3. С. 33.
5. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В., (за ред. Т.Г. Васильціва). Львів: Ліга-Прес, 2012. 388 с.